

Dabas resursu nodoklis

Publicēts: 21.03.2020.

[Likumdošana](#)

Dabas resursu nodokļa administrēšana

No 2017. gada 1. janvāra Valsts vides dienests ir pārņēmis Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas funkcijas, kas saistītas ar dabas resursu nodokļa administrēšanu par videi kaitīgām precēm, iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem, kā arī transportlīdzekļiem.

Dabas resursu nodokli Latvijā piemēro kopš 1991.gada. Laika gaitā bija nepieciešamība minēto likumu būtiski pārstrādāt, un 1995.gada nogalē tika pieņemts jauns likums „Par dabas resursu nodokli”. Šobrīd dabas resursu nodokļa piemērošanu reglamentē [Dabas resursu nodokļa likums](#) (pieņemts 2005.gada 15.decembrī).

Dabas resursu nodokļa (turpmāk — nodoklis) mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus.

Nodokļa maksātājs ir persona, kura:

- ir saņēmusi vai tai saskaņā ar vides aizsardzības vai zemes dziļu izmantošanas normatīvajiem aktiem bija pienākums saņemt vides aizsardzības normatīvajos aktos noteikto atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu un kura Latvijas Republikas teritorijā, kontinentālajā šelfā vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā:
  - iegūst ar nodokli apliekamus dabas resursus,
  - realizē ar nodokli apliekamus dabas resursus, kas iegūti tādā saimnieciskajā darbībā, kura neattiecas uz derīgo izrakteņu ieguvu no zemes dziļēm,
  - izmanto zemes dziļu derīgās īpašības, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi,
  - emitē vidē ar nodokli apliekamas piesārņojošas vielas vai apglabā atkritumus,
- pirmā Latvijas Republikas teritorijā:
  - realizē videi kaitīgas preces vai preces iepakojumā (arī kopā ar precī ievesto precei pievienoto primāro, sekundāro un terciāro iepakojumu) vai ogles, koksu un lignītu (brūnogles), uguņošanas ierīces;
  - savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto videi kaitīgas preces, izņemot preces, kuras apliekamas ar nodokli, tās realizējot, vai iepakojumā iegādātas preces (arī kopā ar precī ievesto precei pievienoto primāro, sekundāro un terciāro iepakojumu), izņemot preces iepakojumā, kuras apliekamas ar nodokli, tās realizējot,
  - sniedzot pakalpojumu, pievieno izstrādājumam iepakojumu, un šis iepakojums pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja;
  - savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto ogles, koksu un lignītu (brūnogles), izņemot ogles, koksu un lignītu (brūnogles), kuras apliekamas ar nodokli, tās realizējot, un uguņošanas ierīces;
- Latvijas Republikas teritorijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus, kas izgatavoti no plastmasas (polimēriem), papīra, kartona, to kompozītmateriāliem (laminātiem) ar polimēru vai metāla komponentiem un metāla folijas;

4. savā darbībā lieto radioaktīvās vielas, pēc kuru izmantošanas rodas radioaktīvie atkritumi, kurus nepieciešams uzglabāt vai apglabāt Latvijas Republikas teritorijā;
5. pirmo reizi pastāvīgi reģistrē Latvijā transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likuma 3.panta pirmā daļa.

Nodokļa objekti:

dabas resursi (zemes dzīles), tajā skaitā ūdens (likuma 1. un 2.pielikums);
parka vīngliemeži (*Helix pomatia* L.) (20.pants);
zemes dziļu derīgo īpašību izmantošana, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi;
atkritumu apglabāšana poligonos un izgāztuvēs (likuma 3.pielikums);
emisijas gaisā (likuma 4.pielikums) un ūdenī (likuma 5.pielikums);
videi kaitīgas preces (smēreļļas, riepas, eļļas filtri, ozona slāni noārdošās vielas, elektriskie akumulatori un galvaniskie strāvas avoti, elektriskās un elektroniskās iekārtas saskaņā ar likuma 6.pielikumu);
iepakojums un vienreiz lietojamie galda trauki un piederumi (likuma 7.pielikums);
radioaktīvās vielas (likuma 8.pielikums);
transportlīdzekļi (26.pants);
akmeņogles, kokss un lignīts (brūnogles) no 2007.gada 1.janvāra (likuma 9.pielikums);
F1, F2, F3 un F4 kategorijas ugunošanas ierīces.

Nodokļa maksātāji, kuri nodrošina videi kaitīgo preču atkritumu, izlietotā iepakojuma, vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu, nolietoto transportlīdzekļu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un ir noslēguši līgumus par šādu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu ar Valsts vides dienestu vai apsaimniekotāju (kurš noslēdzis līgumu ar Valsts vides dienestu par šādu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu), un tādejādi īsteno ražotāju atbildības principu, nemaksā nodokli.

No 2017.gada 1.janvāra lēmumu par atbrīvojuma no DRN samaksas piešķiršanu pieņem un atbrīvojuma no DRN samaksas piemērošanas procesa administrēšanu veic Valsts vides dienests (iepriekš to veica Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija).

Atbrīvojumi no dabas resursu nodokļa samaksas:

<http://www.vd.gov.lv/biezak-uzdotie-jautajumi/atbrivojums-no-dabas-resursu-nodoklu-maksas/>

Nodokļa maksāšanas periods:

Nodokļa maksātājs līdz ceturksnim sekojošā nākamā mēneša 20. datumam aprēķina un iemaksā nodokli par iepriekšējo ceturksni Valsts ieņēmumu dienesta noteiktajā budžeta kontā, izņemot tālāk minētos gadījumus. Līdz nākamā gada 20.janvārim nodokļa maksātājs aprēķina un iemaksā nodokli par iepriekšējo gadu Valsts ieņēmumu dienesta noteiktajā budžeta kontā:

- 1) par C kategorijas piesārņojošas darbības dēļ vidē emitēto piesārņojumu;
- 2) aprēķināto nodokli, ja tas atbilstoši pamatlikmēm nepārsniedz 142,29 *euro* gadā.

Valsts pamatbudžeta ieņēmumu konti:

Valsts pamatbudžeta ieņēmumu konti, kuros jāieskaita dabas resursu nodoklis, pieejami [Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā](#). Attiecīgie konti norādīti tabulas sadaļā Nodokļi par pakalpojumiem un precēm. Nodokļi un maksājumi par tiesībām lietot atsevišķas preces.

Nodokļa administrācijas kompetence:

Dabas resursu lietošanu, realizēto vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto videi kaitīgu preču, iepakojuma un radioaktīvo vielu apjomu un izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpildi kontrolē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotībā esošās iestādes.

Nodokļa aprēķinu kontrolē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, iestādes un Valsts ieņēmumu dienests.

Nodokļa iemaksu kontroli, uzskaiti, piedziņu un sadali veic Valsts ieņēmumu dienests.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija Valsts vides dienests un Valsts ieņēmumu dienests sadarbojas šā likuma īstenošanā un regulāri apmainās ar informāciju un datiem, kas saistīti ar nodokļa piemērošanu.

Nodokļa maksājumus sadala starp valsts pamatbudžetu un vietējo pašvaldību vides aizsardzības speciālajiem budžetiem, kuru teritorijā tiek veiktas attiecīgās darbības.

<https://www.varam.gov.lv/lv/dabas-resursu-nodoklis>